

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: s.hc@regeringskansliet.se

S2026/01273

Delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35)

Förvaltningsrätten i Stockholm har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, inget att erinra mot förslaget att begränsa barns tillgång till sociala medier. Domstolen lämnar dock följande synpunkter.

Lagstiftningsteknik

Förvaltningsrätten har vissa invändningar mot den valda lagstiftningstekniken. Det kan inledningsvis konstateras att det utifrån den föreslagna lagtexten inte är tydligt hur åtkomstbegränsningen för tillgång till sociala medier ska fungera, vem den riktar sig mot eller hur efterlevnaden ska kontrolleras. I syfte att förtydliga reglerna kan det därför enligt förvaltningsrätten övervägas att i den föreslagna lagen införa en hänvisning till artikel 28.1 i DSA¹.

Den valda lagstiftningstekniken innebär vidare att tillsynen över åldersgränsen för de största plattformarna kommer att ligga hos kommissionen eller myndigheter i andra medlemsstater än Sverige, eftersom plattformarna inte är etablerade här. Detta innebär enligt utredningen att tillsynen över åldersgränsen i mycket hög utsträckning inte kommer att upprätthållas av svenska myndigheter och svenska domstolar (betänkandet s. 232). Denna ordning inger vissa betänkligheter. Utredningen har bedömt att åldersgränsen innebär en inskränkning av flera grundläggande fri- och rättigheter. Frågan om en sådan inskränkning är tillåten innefattar bl.a. en proportionalitetsbedömning där fri- och rättigheter ska vägas mot andra värden. I en sådan avvägning kan det finnas skilda uppfattningar i olika medlemsstater. Vidare kan det för personer i Sverige vars fri- och rättigheter begränsas genom förslaget vara svårt eller omöjligt att få åldersgränsen prövad i domstol om de varken är parter i ärenden där tillsynen utövas eller bosatta i landet där beslut fattas. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att det finns skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet förtydliga hur tillsynen i praktiken kommer att gå till.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster).

Proportionalitet

En viktig del av förslaget är bedömningen att den föreslagna åldersgränsen är en inskränkning av grundläggande fri- och rättigheter som kan rättfärdigas utifrån vissa syften och som är proportionerlig.

Förvaltningsrätten anser att utredningen genomgående har beaktat denna begränsning på ett välavvägt sätt. Domstolen vill dock ändå kommentera några aspekter av förslagets proportionalitet.

Enligt förvaltningsrätten är frågan om hur en åldersgräns praktiskt upprätthålls mycket betydelsefull för dess proportionalitet. I förslaget överlämnas de praktiska och tekniska frågorna om hur ålderskontroller ska göras till de huvudsakligen utländska tillsynsmyndigheterna och leverantörerna av onlineplattformar. Ett viktigt skäl till detta är att DSA enligt utredningens bedömning inte ger utrymme för nationella regleringar om ålderskontroll. Utredningen anger även att arbetet med tekniker för ålderskontroll är pågående (betänkandet s. 230). Mot denna bakgrund konstaterar förvaltningsrätten att det ännu är okänt hur ålderskontroller enligt förslaget rent praktiskt ska eller kan göras. Det är därför för närvarande svårt att bedöma om åldersgränsen faktiskt kommer att vara effektiv i att uppnå sitt syfte. Förvaltningsrätten konstaterar samtidigt att det på såväl nationell nivå som inom EU pågår ett aktivt arbete med att ta fram tekniska lösningar för ålderskontroller och att en del av utredningens fortsatta uppdrag är att följa detta arbete.

Förvaltningsrätten anser vidare att det finns skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet ytterligare överväga hur förslaget kan begränsa fri- och rättigheter även för personer som inte är barn. Detta kan gälla personer som saknar identitetshandlingar eller teknisk kompetens att styrka sin ålder och personer som av olika skäl är ovilliga att tillhandahålla sina personuppgifter till leverantörer av onlineplattformar, även beaktat att dessa enligt DSA med riktlinjer endast ska behandla de uppgifter som krävs för ålderskontrollen. Det kan antas att förslagets påverkan för dessa personer i hög grad beror på den tekniska utformningen av ålderskontrollen.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Caroline Dyrefors Grufman efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Axel Wahlund.

Caroline Dyrefors Grufman

Axel Wahlund